



PATENTBESVÄRSRÄTTENS DOM

meddelad i Stockholm den 31 mars 2010

PARTER

Klagande

Timberjack OY

Box 474, 33101 Tammerfors, Finland

Ombud: Brann AB

Box 17192, 104 62 Stockholm

Motpart

MN

Ombud: Awapatent AB

Box 5117, 200 71 Malmö

SAKEN

Patent på tilläggsanordning för en arbetsmaskins lastare

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Patent- och registreringsverkets (PRV) beslut den 10 juni 2005 angående patent nr 0202778-7, se bilaga 1

DOMSLUT

Patentbesvärsrätten upphäver det överklagade beslutet och patentet.

REDOGÖRELSE FÖR SAKEN OCH FRAMSTÄLLDA YRKANDEN

MN ansökte den 19 september 2002 om patent på ”Tilläggsanordning för en arbetsmaskins lastare”. Patent meddelades den 28 oktober 2003. Timberjack OY (Timberjack) gjorde därefter invändning mot patentet och anförde bl.a. att tilläggsanordningen enligt patentets krav 1 saknade nyhet i förhållande till vad som är känt genom endera av SE 410814 B (D1), SE 443905 B (D2) och DE 19632030 A1 (D3) samt saknade uppfinningshöjd i förhållande till vad som är känt genom US 3795421 A (D5) och FI 90450 B (D4) i kombination. PRV fann att tilläggsanordningen enligt patentets krav 1 är ny och har uppfinningshöjd i förhållande till den anförda tekniken och avslog genom det överklagade beslutet invändningen.

Uppfinningen

I patentets beskrivning anges följande om uppfinningen och dess ändamål samt den kända teknik som legat till grund för uppfinningen.

Föremål för uppfinningen är en tilläggsanordning för reglering av läget hos en virkesgripklo som har fästs vid en lastare i en arbetsmaskin, såsom en skogstraktor.

[Virke] som fällts tas till vara och transporteras från skogen med arbetsmaskiner, vilka är utrustade med en lastare lämpad för behandling av virke och en lämplig släpvagn för transport av virket. Vanligen är arbetsmaskinerna skogstraktorer som är planerade för just det här ändamålet eller vanliga jordbrukstraktorer utrustade med virkeslastare. Lastaren har en rörlig skaftdel som är fastsatt vid arbetsmaskinen och har en virkesgripklo i ena ändan. Mellan virkesgripklon och skaftdelen finns en sk. rotator som alltid är ledat fastspänd vid skaftets ände. Rotatorn och virkesgripklon, som är fastspänd vid denna, hänger fritt i skaftdelens ände, så att det går att gripa trädstammen eller virkesknippet som är i vågrät eller något lutande ställning. Med hjälp av rotatorn kan gripklon roteras runt en vertikal axel till olika lägen, men annars går det inte att ändra virkesgripklons ställning i skaftets ände. Lastarens skaftdel, rotatorn och virkesgripklon är delar som fungerar med hydraulik och är anslutna till arbetsmaskinens hydraulsystem, och de drivs och styrs med ett styrorgan i arbetsmaskinen. Arbetsma-

skinens förare kör längs ett körspår på avverkningsplatsen och lyfter träden som placerats i små staplar eller högar av skogsarbetarna eller flerprocessmaskinerna i släpvagnen med lastaren och transporterar dem ut ur skogen.

Det är ofta svårt att ta till vara virke från skogen med en lastare enligt teknikens ståndpunkt. Speciellt i gallrade skogar blir det kvar uppräta träd i skogen efter utgallringen med 2-2,5 meters mellanrum. De fällda träden kan vara 5-6 meter långa, varvid det är svårt att flytta ett trädknippe i horisontalplanet mellan träden till släpvagnen. Oftast behövs det mycket fram och tillbaka rörelse för lastarens skaft och vridning av rotatorn för att få trädknippet i lastaren. Detta fördröjer naturligtvis lastningsprocessen och belastar lastaren onödigt. De långa träden som hänger i lastarens gripklo skadar lätt växande trädets grenverk och bark, vilket stör trädets tillväxt och förorsakar skador i trädbeståndet.

Uppfinningens ändamål är att [åstadkomma] en tilläggsapparat som ansluts till arbetsmaskinens lastare, med vilken nackdelarna och olägenheterna i samband med användningen av en lastare enligt teknikens ståndpunkt kan minskas.

Uppfinningens grundtanke är att en skild tilläggsanordning ansluts till lastaren i en arbetsmaskin, med vilken läget hos en virkesgripklo i lastarens ände kan ändras.

Yrkanden

Timberjack har yrkat att patentet ska upphävas.

MN har yrkat att patentet ska upprätthållas, i första hand med patentkrav som inkom den 23 oktober 2009 och benämnts "huvudyrkande", i andra hand med patentkrav som inkom samma dag men benämnts "alternativt yrkande I" och i tredje hand med patentkrav som inkom den 30 november 2009 och benämnts "alternativt yrkande II".

Tilläggsanordningen enligt *förstahandsyrkandets* patentkrav 1 har definierats på följande sätt.

Tilläggsanordning (10) för reglering av läget hos en virkesgripklo (50) som har fästs vid en lastare för en arbetsmaskin, såsom en skogstraktor, **kännetecknad** av att tilläggsanordningen uppvisar en fästskiva (12) för fästning av tilläggsanordningen vid lastaren, ramskivor (14) fästade vid fästskivan, en vändskiva (18), som nära sin första ände ledat (26) har fästs vid ramskivorna (14), för fästning av virkesgripklon (50), samt en vändcylinder (32), som är ledbart fästad via en första ledtapp (36) vid fästskivan (12) och via en andra ledtapp (38) vid vändskivan (18) nära dess andra ände, för vändning av vändskivan (18).

Tilläggsanordningen enligt *andrahandsyrkandets* patentkrav 1 har definierats på samma sätt som enligt *förstahandsyrkandets* patentkrav 1, men med följande understrukna tillägg i den kännetecknande delen:

, en vändskiva (18), som nära sin ena ände via en vridaxel (26) ledat har fästs vid ramskivorna (14),

Tilläggsanordningen enligt *tredjehandsyrkandets* patentkrav 1 har definierats på samma sätt som enligt *förstahandsyrkandets* patentkrav 1, men med följande tillägg i den kännetecknande delen:

till en vändningsvinkel mellan fästskivan (12) och vändskivan (18) med en övre gräns av 90 grader.

Grunder

Timberjack har till grund för sin talan anfört att uppfinningen enligt patentkrav 1, samtliga yrkanden, saknar motsvarighet i grundhandlingarna och inte är ny. Bolaget har även, som talan får förstås, anfört att vad som anges i patentkrav 1 enligt tredjehandsyrkandet saknar uppfinningshöjd.

MN har till grund för sin talan anfört att uppfinningen enligt patentkrav 1, samtliga yrkanden, har motsvarighet i grundhandlingarna, är ny och har uppfinningshöjd.

Anförda dokument

Utöver de i PRV anförda dokumenten har Timberjack här hänvisat till FI 100760 B (D6), DE 19806057 A1 (D7) och US 5850704 A (D8).

Vad gäller patentkraven enligt MNs yrkanden så som de slutligt bestämts har Timberjack emellertid huvudsakligen hänfört sig till D8, D1 och D2.

Utveckling av talan

Parterna har till utveckling av talan anfört i huvudsak följande.

Motsvarighet i grundhandlingarna

Timberjack

I patentkrav 1 enligt samtliga yrkanden har införts att tilläggsanordningen uppvisar ”en vändskiva (18) som nära sin första ände ledat (26) har fästs vid ramskivorna (14)”. Som stöd för detta nya hänvisar patenthavaren för det första till sida 3, rad 29-30, där det framgår att vändskivan är ledat fäst vid ramskivans nedre ände. Det står däremot inget om var på vändskivan den har fästs vid ramskivorna. För det andra stödjer sig patenthavaren på sida 3, rad 32-33, samt sida 3, rad 38-sida 4, rad 3. Från dessa partier i beskrivningen framgår att vändskivan är förbunden till en vändbar axel 26 som sammanfogar den yttersta fästklohållaren 20 och den mittersta fästklohållaren 22 (sida 4, rad 1-3); samt att den mittersta fästklohållaren 22 är placerad på avstånd från den yttersta fästklohållaren 20, närmare mitten, och sträcker sig från närheten av vändskivans ena ände till närheten av vändskivans andra ände (sida 3, rad 33-36).

Således, enligt denna definition, är vändskivan ledat fäst till ramskivan någonstans mellan vändskivans första ände och dess mitt. Någon noggrannare bestämning kan inte göras och från beskrivningen och från figurerna 1a och 1c ser det ut som om axeln befinner sig aningen närmare

vändskivans mitt än dess första ände. Således finns inget stöd för att vändskiva har fästs vid ramskivorna nära sin första ände.

MN

Stöd för gjorda kravändringar återfinns i beskrivningen på sid. 3, rad 13 och på sid. 3, rad 26 till sid. 4, rad 25.

I patentkrav 1 enligt samtliga yrkanden anges att vändskivan 18 nära sin ”första ände” är ledat fäst vid ramskivorna 14, medan vändcylindern 32 är ledbart fästad vid vändskivans ”andra ände”. Såsom framgår av Figur 1a och tillhörande beskrivningsavsnitt på sid. 3, sista stycket, är vändskivan medelst vridaxeln 26 genom de vid vändskivans första ände placerade fästklohallarna 20 ledat fäst vid ramskivorna 14. Enligt Figur 1a är vändskivans ”första ände” således den del som är anordnad till höger i figuren, medan vändskivans ”andra ände” är den del av vändskivan som är anordnad till vänster i figuren.

Alla ramskivor är således ledat fästa nära vändskivans första ände. Således anges t ex i beskrivningen på sid. 3, rad 29 att ”Vändskivan är ledat fastspänd vid ramskivornas 14, i figur 1a och 1b nedåt riktade, avsmalnade ända”. Detta sker genom vändskivans fästklohallare 20, som är placerade ”nära vändskivans första ände” (se sid. 3, rad 32-33) och vridaxeln 26, som sammanfogar ramskivornas nedåt riktade ändar med fästklohallarna 20 (se sid. 3, sista raden till sid. 4, rad 3).

Timberjack påstår att det inte står något om var på vändskivan den har fästs vid ramskivorna. Detta är fel. Således står det i sista stycket på sid. 3: ”De yttersta fästklohallarna 20 är placerade på vändskivans motstående kanter nära vändskivans första ände”. Vidare står det längst ned på sid. 3 och överst på sid. 4 att ramskivorna 14 är fästade vid en axel 26 som sammanfogar vändskivans yttersta fästklohallare 20 och mittersta fästklohallare 22. Eftersom de yttersta fästklohallarna 20 är placerade ”nära vändskivans första ände” är följaktligen vändskivan fäst nära sin första ände till ramskivorna.

Det förhållandet att den mittersta fästklohallaren 22 är placerad på avstånd från den yttersta fästklohallaren 20 och sträcker sig från närhe-

ten av vändskivans första ände till närheten av vändskivans andra ände betyder inte att vändskivan är fäst till ramskivorna någonstans mellan vändskivans första ände och dess mitt, såsom Timberjack vill göra gällande. Den mittersta fästklohallaren 22 är placerad på avstånd i sidled från den yttersta fästklohallaren 20 (se figur 1b), och den mittersta fästklohallarens 22 utsträckning i längdled från vändskivans första ände till dess andra ände (se figur 1a) är betingat av att den mittersta fästklohallaren 22 inbegriper såväl hål för axeln 26 som hål för vändcylinderns ledtapp 38. Läget för vändskivans fästpunkt till ramskivorna 14 bestäms av den yttersta fästklohallaren 20, som enligt ovan är placerad ”nära vändskivans första ände”.

På motsvarande sätt bestäms vändcylindrarnas fästning vid vändskivan av de innersta fästklohallarna 24, som är placerade ”nära vändskivans andra ände” (se sid. 3, sista raden).

Av det ovan sagda framgår tydligt att ändringarna i patentkrav 1 enligt samtliga yrkanden har stöd i grundhandlingarna.

Timberjack

MN försöker motivera stödet för patentkraven genom ogrundade och oklara resonemang. Bl.a. hänvisar MN till den ”yttersta fästklohallaren” och den ”innersta fästklohallaren” och antyder i detta att det finns stöd för den nya kravformuleringen att ”[vändskivan] nära sin första ände ledat har fästs vid ramskivorna”, men det bör återigen påpekas att detta inte stämmer.

Från beskrivningen kan man komma fram till att den yttersta fästklohallaren 20 är placerad nära den första änden. Med hjälp av figurerna kan man också se att axeln 26, vilken utgör förbindelsen till ramskivorna, är placerad på den yttersta fästklohallaren 20. Detta betyder emellertid inte med nödvändighet att axeln 26 är placerad nära den första änden.

I sitt resonemang gör MN en otillåten generalisering som saknar stöd i beskrivningen. I beskrivningen, inklusive figurerna finns bara en utföringsform i vilka fästklohallare är monterade, varav den yttre fäst-

klohållaren har en vändbar axel 26 (se sidan 4, rad 1 i beskrivningen). MN utelämnar helt fästklohållarna i de nya patentkraven, varvid utföringsformer där ramskivorna är fästa i en axel i själva vändskivan inkluderas. Stöd för någon sådan utföringsform finns emellertid inte i beskrivningen.

För att uppnå stöd hade MN behövt inkludera de yttersta fästklohållarna i de nya patentkraven, eftersom det är deras placering som finns beskriven i beskrivningen, inte axelns 26. Utan att dessa beskrivs i patentkraven är det tydligt att en otillåten generaliserande begränsning har gjorts och att patentkrav 1 enligt samtliga yrkanden saknar stöd i grundhandlingarna.

Nyhet och uppfinningshöjd

Timberjack

I D8, vilket får anses representera den närmastliggande teknikens ståndpunkt, beskrivs en tilläggsanordning för reglering av ett verktyg som har fästs vid en arbetsmaskin. Nedan beskrivs D8 med de benämningar som används i patentet, men med de hänvisningsbeteckningar som används i D8 inom parantes.

I patentkrav 1 enligt *förstahandsyrkandet* kännetecknas uppfinningen av hur vändskivan (1, support block i D8) är fäst till ramskivorna (7, spindelarmar). Skillnaden ligger enligt patenthavaren i var de ledade fästpunkterna är anordnade. I D8 är ramskivorna fästade vid vändskivan via spindelarmar (6) som motsvarar fästklohållarna 20, 22 och 24 i patentet. Vändskivan (1) i D8 är i precis som vändskivan i patentet rektangulär och har således fyra sidor och inte två som man kan få intrycket av när man läser patentkrav 1 enligt samtliga yrkanden. I D8 är fästklohållarna (6), precis som i patentet fästade vid vändskivans (1) sidändor. Tolkningen av vilken sida som är den första, andra, tredje respektive fjärde sidan är godtycklig eftersom det i patentkravet inte framgår huruvida ramskivorna är fästa vid en övre eller undre ände eller en sidände. Således kan patentkravet inte anses skilja sig från konstruktionen i D8, eftersom det från figur 1 i D8 också framgår att en vändcylinder (8) är ledat fäst mellan fästskivan (5) och vändskivan, vid

en annan (andra) ände av vändskivan, varvid hela patentkrav 1 kan läsas in på D8.

MN har anfört att en fördel i förhållande till tilläggsanordningen i D8 är att vändskivan kan vridas 90 grader med den uppfinningsenliga konstruktionen. Så är emellertid även fallet i D8. I figur 3 i D8 visas hur vändskivan har vridits 45 grader åt ena hållet, men det framgår från spindelarmarnas (6 och 7) konstruktion att den även är avsedd att vridas 45 grader åt andra hållet, vilket alltså tillsammans ger möjlighet till en sammanlagd vridning av 90 grader. Således finns det inget fog för det uppfinningshöjdsresonemang som förts av MN.

I patentkrav 1 enligt *andrahandsyrkandet* har patentkravsformuleringen som beskriver förbindelsen mellan ramskivorna ändrats, varvid formuleringen ”via en vridaxel” har införts. Detta förändrar emellertid ingenting i förhållande till D8, eftersom det i D8 också rör sig om en vridaxel. Således saknar även uppfinningen enligt *andrahandsyrkandets* patentkrav 1 nyhet och är därför inte patenterbar.

I patentkrav 1 enligt *tredjehandsyrkandet* anges utöver vad som anges i patentkrav 1 enligt *förstahandsyrkandet* att vändningsvinkeln med en övre gräns på 90 grader räknas mellan fästskivan och vändskivan.

Det framgår inte på ett entydigt sätt att detta skulle innebära en skillnad i förhållande till D8. Vändskivan i D8 kan svängas 2 x 45 grader i förhållande till fästskivan, vilket ju innebär att vändningsvinkeln mellan vändskivan och fästskivan är 90 grader.

Att välja en övre gräns för en vändningsvinkel innefattar inget uppfinnararbete. Det avspeglar bara ett mål och är i patentkravet inte underbyggt med några som helst tekniska specifikationer. Avsaknaden av tekniska specifikationer gör dessutom att det blir oklart vad som är skyddat. Är en anordning där vändskivan endast kan vridas 75 grader i förhållande till fästskivan inbegripet i patentkravets omfattning, eftersom det är under den övre gränsen, eller är det istället så att det är just det faktum att den övre gränsen är så hög som 90 grader som är intressant och att anordningar där vändningsvinkeln är högre än 90 grader skall vara inbegripna i patentkravets omfattning? Vi menar att bestämningen är

så vag att den inte kan anses tillföra något som definierar uppfinningen från teknikens ståndpunkt.

I övrigt innefattar tredjehandsyrkandets patentkrav 1 endast särdrag som är kända från D8 i enlighet med redan anförda argument.

MN försöker definiera uppfinningen med hjälp av placeringen av axelpunkter. I de anförda dokumenten finns emellertid en rad olika lösningar där axelpunkterna är placerad på olika ställen, se t.ex. D1, fig. 1, samt D2, fig. 2. Den placering som presenteras i patentkraven saknar dessutom teknisk effekt eftersom det i bl.a. det närmast liggande dokumentet D8 presenteras en lösning där den påstådda tekniska effekten, dvs. att vändningsvinkeln uppgår till 90 grader, är uppnådd. Det kan också tilläggas att både D1 och D2 visar arrangemang i vilka virkesgripklon kan vridas i storleksordningen 90 grader, se figur 1 i D1, samt figur 2 och beskrivningen sid. 3, rad 4-5, i D2.

MN

I lösningar enligt känd teknik hanteras och lastas timmer vanligen medelst en lastningsanordning/lastare som innefattar en rotator och virkesgripklor. Ett problem med anordningar enligt känd teknik är att ett virkesknippe är svårt att förflytta i en horisontell riktning. Den grundläggande idén med uppfinningen enligt föreliggande patent är att lösa detta problem genom tillhandahållandet av en tilläggsanordning som ansluts mellan en lastare och virkesgripklon. Med hjälp av tilläggsanordningen kan virkesknippet vridas till vertikalt läge, vilket förenklar förflyttning av knippet utomordentligt. På grund av det faktum att tilläggsanordningen utgör en separat anordning kan den installeras mellan vilken som helst lastare och vilken som helst virkesgripklo som är kommersiellt tillgängliga.

I D1 visas ett arrangemang för fästning av ett fällaggregat (2) i arbetsmaskinens kranarm (1). Anordningen innefattar en rotator (5), i vars nedre del finns en skivliknande vridbar del (11). Vid den vridbara delen har två skivliknande nedåtriktade hållare (12) fästs, på vilkas fria ände ett fällaggregat (2) som innefattar en virkesgripklo (3) har fästs. Fällaggregatens position kan förändras med en kolvcyylinder (14). Alla ovan-

nämnda delar är fast ihopmonterade, d v s de bildar tillsammans en fungerande virkesinsamlingsanordning, fäll- och gripaggregat. Organ mellan rotatorn och fällaggregaten, vilka möjliggör att virkesgripklon lutas, bildar sålunda ingen separat tilläggsanordning. Föremålet för patentkrav 1 är emellertid just en separat tilläggsanordning, som kan fästas mellan lastarens arm och en separat virkesgripklo.

I D2 presenteras en anordning för ett fäll- och gripaggregat (9) fäst i änden av en vipparm av en arbetsmaskin såsom en skogstraktor. I aggregatet finns ett stativ (22) som bildar en stomme och en första back, till vilken stomme ledbart anordnats, via leden (27), en griparm (26) och ett hydrauldon (30), så att de tillsammans bildar en virkesgripklo. Fäll- och gripordningen innehåller ytterligare en vridare (14) och ett hydrauldon (23) för lutning av virkesgripklon. Alla ovannämnda delar är dock fasta delar av den ifrågavarande fäll- och gripordningen. Organ som möjliggör virkesgripklons lutning bildar sålunda ingen separat tilläggsanordning, såsom är fallet i patentkrav 1.

I D1 och D2 beskrivs sålunda anordningar hos vilka rotatorn, virkesgripklon och organen för vridning av virkesgripklon till ett vertikalt läge samtliga är integrerade till en enda anordning. Organen för vridning av virkesgripklon till vertikalt läge utgör inte någon separat anordning eller enhet som skulle kunna köpas separat och installeras mellan valfri lastare och virkesgripklo. Således beskrivs varken i D1 eller D2 en separat anordning som kan installeras mellan en lastare och en virkesgripklo för att lösa problemet som presenteras i stridspatentet.

I D3 presenteras en inställningsanordning för ett arbetsverktyg som upphängs i en kranarm, avsett att användas i mudderverk, hjullastare, traktorer och dylikt. Arbetsverktygen kan exempelvis utgöras av en skopa, ett borrarverktyg, en pneumatisk eller hydraulisk spikhammare eller motsvarande anordning. Med inställningsanordningen kan man luta arbetsverktyget, fixera den i en önskad position, och hålla den under hela arbetsfasen. Ur D3 framgår tydligt att lösningen som beskrivs inte är avsedd att användas i skogsarbetsmaskiner, utan tydligt avsedd att användas för fästning av ett verktyg som kräver noggrann inriktning. Detta framgår exempelvis av att låsningsorgan är anordnade i in-

ställningsanordningen, med vilka verktygsunderlag och verktyg fästs och låses fast i önskad position relativt bärarprofilen.

Tilläggsanordningen enligt patentet är mycket liten och lätt, så att den inte minskar lastarens lyftkapacitet (se sid. 4, rad 27-31). Inställningsanordningen enligt D3 synes vara så stor och grovbyggd, att man inte ens kan tänka sig att fästa den i änden av virkesladdarens långa kranarm. Vidare kan anordning inte anslutas till en lastare eftersom den saknar en lämplig plan fästskiva. Även om inställningsanordningen skulle kunna anslutas till en lastare skulle denna koppling, enligt vad som framgår ur D3, realiseras med en vridled och en hydraulcylinder (se fig. 5, hänvisningsbeteckning 41), vilket inte motsvarar anordningen enligt patentet. Inställningsanordningen enligt D3 har inte heller någon vändskiva.

I D4 presenteras en vrid- och skevningsanordning som infogas mellan arbetsmaskinen och donet, i vilken anordning en första fästdel (1) för fästning av arbetsmaskinen i kranarmen och en andra fästdel för fästning av donet är anordnade. Den första och den andra fästdelen har kopplats samman med en skevningsled (9) och två skevningscylinrar (11) så att en andra fästningsdel kan vridas, i riktning skevningsledens axels plan, i förhållande till en första fästningsdel. Ur beskrivningsdelen i D4 framgår det tydligt att anordningen företrädesvis är avsedd att användas i grävmaskiner och motsvarande. I D4 konstateras endast, med avseende på anordningens användningssyfte, att med den kan donet lätt ställas i rätt position i svåra terrängkonditioner utan att arbetsmaskinen behöver förflyttas. Det finns inget angivet om anordningens användning i virkesinsamlingsarbetsmaskiner, såsom skogstraktorer.

I D5 presenteras ett virkesgripkloaggregat som upphängs vid en kranarm hos en arbetsmaskin, såsom en skogstraktor. Aggregatet innefattar en rotator, med vilken virkesgripklon kan vridas horisontellt till önskat läge. I D5 finns inget omnämnande om problem vid förflyttande av en virkesbunt som ligger i horisontellt läge, eller att förflyttning av buntens i vertikalt läge vore enklare.

I D6 beskrivs en tilläggsanordning för fällning av träd. Denna anordning har en giljotinliknande skärenhet (12), vilken är installerad vid en

virkeslastare nedanför virkesgripklon (11). Virkesgripklon är ansluten till lastarens arm med hjälp av en fjäderbelastad låsled (10). Virkesgripklon vrids till (vertikalt) gripläge genom att den sänks mot marken, varvid låsleden låses (se sid 3, rad 18-20).

Vid virkeslastning befinner sig virket på marken i ett horisontellt läge. I uppfinningen enligt patentet greppas virkesknippen eller timmerstockar när virkesgripklon är i horisontellt läge. Därefter vrids virkesgripklon till en vertikal inriktning för förenklande av förflyttning av knippet. Den lösning som presenteras i D6 inbegriper ingen vridcylinder för vridning av leden till önskad inriktning. Således är det inte möjligt att med denna anordning lösa det i patentet presenterade problemet. Faktum är att problemet med att förflytta ett virkesknippe med horisontell inriktning inte ens är nämnt i D6, varför D6 inte ger någon fingervisning till varför tilläggsanordningen enligt D6 skulle förseas med en vridcylinder. Tvärtom framhålles i D6 att en fördel med den däri presenterade lösningen är att den inte kräver några ytterligare hydraulrör (se sid 3, rad 26-29). Syftet med den i D6 presenterade lösningen är alltså att frångå en ökning av antalet hydraulorgan i anordningen.

I D7 beskrivs en adapter för anslutning av ett arbetsverktyg till armen hos en arbetsmaskin, såsom en grävmaskin. Adaptern innefattar en nedre ram och en övre ram, vilka är vridbart förbundna med varandra. Den övre och nedre ramen är vidare sammankopplade med en hydraulcylinder. Adapterns syfte är att förenkla och påskynda fastsättande av ett arbetsverktyg till arbetsmaskinen och därför är den nedre ramen försedd med snabbkopplingsorgan för koppling av arbetsverktyget till den nedre ramen (spalt 1, rad 45-51, krav 1). Dessa snabbkopplingsorgan föreligger i form av krokar (spalt 4, rad 23-29, fig 3-4). Typiska arbetsverktyg som kan kopplas till adaptern är djupgrävare (ty. Tieflöffel) och doserare (ty. Böschungsschaufel) (spalt 3, rad 47-52). För virkesavverkningsmaskiner finns det inget behov av snabba byten av arbetsverktyg, och således är virkesgripklorna inte försedda med lämpliga kopplingsorgan för adaptern. Det är således inte möjligt att koppla en virkesgripklo till den beskrivna adaptern. Vidare är adapterns övre ram förbunden med arbetsmaskinens arm (34) medelst kopplingsorgan (12). Dessa kopplingsorgan innefattar två sidoplattor (28, 28a) och en fästbult (33), vilken går genom skaftets (34) ändparti (spalt 4, rad 36-44). Det är up-

penbart att det inte är avsett, eller ens möjligt, att förbinda den beskrivna adaptorn med en lastare som har en plattliknande kopplingsdel.

Ovanstående konstruktiva egenskaper gör att det inte är möjligt att installera den i D7 beskrivna adaptorn mellan en lastare och en virkesgripklo, vilket är fallet för anordningen enligt föreliggande uppfinning. Vidare är problemet relaterat till horisontell förflyttning av virkesknippen inte beskrivet i D7. Faktum är att det inte ens nämns att adaptorn skulle kunna användas i någon som helst virkesavverkningsmaskin. Således skulle fackmannen inte ta D7 i beaktande om han hade som syfte att lösa problemet som framläggs i patentet.

I D8 finns inte någon antydning eller koppling till att använda den däri beskrivna anordningen i samband med en virkesgripklo för att kunna vända den för att underlätta uttagning av virke ur en gallrad skog (som är det i patentet presenterade problemet). Tilläggsanordningen enligt patentkrav 1 innebär en skillnad gentemot D8, där vändskivan (support block 1) visas ledat fäst vid ramskivorna (spindle arms 7) mittemellan sina ändar.

Någon uppgift om att det support block 1 i D8 som jämföras med vändskivan 18 hos uppfinningen är rektangulärt går inte att hitta i D8. Timberjack anger att spindelarmarna 6 i D8, som jämföras med fästklohållarna 20, är fästade vid "vändskivans", dvs support blockets 1 sidändor. Även om så är fallet är detta inte i överensstämmelse med föreliggande uppfinning, ty vid denna är fästklohållarna 20 placerade "nära vändskivans första ände" (se sidan 3, rad 32-33). Detta är inte fallet med spindelarmarna 6 i D8. Timberjack påstår dessutom att det från figur 1 i D8 framgår att en vändcylinder (8) är ledat fäst vid en annan (andra) ände av "vändskivan", dvs support blocket 1. MN kan dock inte finna att D8 visar eller anger någon sådan fästning av vändcylindern 8 vid support blocket 1. Trots dessa uppenbara felaktigheter drar Timberjack slutsatsen att patentkraven inte kan anses skilja sig från konstruktionen i D8.

Det framhålls vidare att det inte ens är möjligt att med anordningen enligt D8 vända en virkesgripklo på ett sätt som underlättar uttagning av virke ur en gallrad skog, eftersom möjlig vändningsvinkel inte är tillräckligt stor. Att såsom i uppfinningen enligt patentet anordna fäst-

ningen/lagringen nära vändskivans ena ände, samtidigt som vändcylindern är ledbart fästad nära vändskivans andra ände, ger en större hävarm för vridning av vändskivan vilket minskar belastningen på konstruktionen. Genom denna fästning/lagring av vändskivan underlättas dessutom en stor vridningsvinkel, som kan uppgå till 90 grader. Konstruktionen enligt D8 ger inte möjlighet till en sammanlagd vridning av 90 grader. Såsom framgår av figur 3 i D8 kan support blocket 1 (vändskivan) endast vridas så att det bildar en vinkel av 45 grader med "fästskivan" (mounting bracket 5). Att vrida support blocket 45 grader åt andra hållet torde knappast vara möjligt med hänsyn till vändcylinderns 8 placering. Även om det mot förmodan vore möjligt skulle support blocket 1 ändå endast bilda en vinkel av 45 grader med "fästskivan" (mounting bracket 5). Timberjack menar att man härvid erhåller en "sammanlagd vinkel" av 90 grader, men det är inte vändskivans vridningsvinkel som avses vid uppfinningen, utan vändningsvinkeln, dvs vinkeln mellan fästskivan och vändskivan. Att så är fallet framgår av sidan 4, rad 17-25 i patentet. Med denna mindre vinkel, enligt D8, kan inte virke vändas till vertikalt läge för uttagning mellan kvarvarande träd i en gallrad skog eller för utjämning av ett trädknippes stamändar (såsom beskrivs i patentet).

Uppfinningen enligt nya patentkravet 1 uppvisar således både nyhet och uppfinningshöjd.

DOMSKÄL

Patentbesvärslagen börjar med att pröva om patentkrav 1 enligt respektive yrkande omfattar något som inte framgick av ansökan på ingivningsdagen.

I den till grundhandlingarna hörande beskrivningen, sid.4 rad 5-13, anges följande. Fästskivan och vändskivan är ytterligare anslutna till varandra med två vändbara cylindrar. För fästning av de vändbara cylindrarna finns det två skivaktiga "övre klohållare" placerade i rummet mellan ramskivorna, parallellt med ramskivan i närheten av fästskivans andra ände. Vändcylindrarna är fästade vid sina första ändar vid första ledappar som sammanfogar ramskivan och den övre klohållaren och vid "sina andra ändar" vid andra ledappar som ansluter de mittersta fäst-

klohållarna och de innersta fästklohållarna, så att ändring av vändcylinderns längd åstadkommer rotation av vändskivan runt vridaxeln.

Av det ovanstående framgår således att en i anordningen ingående vändcylinder i sin ena ände är fäst vid fästskivan med hjälp av en ledtapp som samverkar med en ramskiva och en övre klohallare, vilken är placerad i närheten av fästskivans andra ände, och att vändcylindern i sin andra ände är fäst vid vändskivan med hjälp av en ledtapp som samverkar med fästklohållare.

Det framgår inte av nämnda textstycke, eller någon annan del av grundhandlingarna, att respektive ledtapp kan vara anordnad på något annat sätt vid fästskivan och vändskivan än via en ”övre klohallare” och ramskiva respektive via fästklohållare, medförande att dessa hållare och ramskivan inte behövs för ledtapparnas anordnande. Inte heller framgår av grundhandlingarna att den med den ”övre klohallaren” och ramskivan samverkande ledtappen kan vara belägen någon annanstans än i närheten av fästskivans andra ände.

Patentkrav 1, enligt samtliga yrkanden, definierar emellertid en tilläggsanordning där ingående ledtappar inte är begränsade till att samverka med å ena sidan klohallare och ramskiva och å andra sidan med fästklohållare och där ledtappen vid fästskivan inte är begränsad till att ha någon särskild placering. Således anges i patentkrav 1 enligt respektive yrkande att tilläggsanordningen uppvisar ”*en vändcylinder (32), som är ledbart fästad via en första ledtapp (36) vid fästskivan (12) och via en andra ledtapp (38) vid vändskivan (18) nära dess andra ände*”.

Då den i patentkrav 1, enligt samtliga yrkanden, definierade tilläggsanordningen inte är begränsad till att respektive ledtapp samverkar med klohallare och ramskiva vid fästskivan och med fästklohållare vid vändskivan och inte heller är begränsad till att klohallaren vid fästskivan är placerad i närheten av fästskivans andra ände definierar patentkravet – som ändrats så att det innehåller bestämmingar som brutits ut ur sitt sammanhang – en generaliserad tilläggsanordning som det saknas stöd för i grundhandlingarna.

Patentkrav 1 enligt samtliga yrkanden har därmed kommit att omfatta något som inte framgick av ansökan på ingivningsdagen.

På grund av det ovan anförda ska patentet upphävas.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se bilaga 2 (Formulär A)

I avgörandet har deltagit patenträttsråden Per Carlson, ordförande, Anders Brinkman, referent, och Stefan Svahn. Enhälligt.